

Georgialaiset miestanssijat rakastavat toisiaan ja perinnetansseja pelon varjossa – Ruotsalaiselokuva sai sysäyksen homovihaa pursuneista uutisista

Ohjaaja Levan Akin sanoo, ettei hän olisi voinut tehdä And Then We Danced -elokuvaa, jos asuisi Georgiassa. Ruotsi on nyt lähettänyt elokuvan kilpailemaan Oscareista.

Veli-Pekka Lehtonen (Helsingin Sanomat 21.9.2019)

Elokuvaohjaaja Levan Akin on iloista poikaa. Suu käy, naamalta huokuu onni eikä ihme. Ensi-ilta on Cannesissa takana, kaikki on mennyt loistavasti.

Elokuva And Then We Danced kertoo nimensä mukaisesti tanssijoista, liikkeen ilosta. Tanssijalta sorja ohjaaja vähän näyttääkin pikkuhotellin aulan tuolissa.

Murheitakin on.

Akin kertoo, miten Instagramiin tulvii elokuvan jäljiltä kannustavia sydämiä mutta myös vihaviestejä. Siksi ohjaaja joutuu murehtimaan elokuvansa georgialaisten näyttelijöiden turvallisuuden puolesta.

Hädästä elokuvanteko alkoikin.

Oli vuosi 2013, ja georgialaistaustainen ohjaaja katsoi kotonaan Ruotsissa uutiskuvia isiensä ja äitiensä maasta. Kuvat järkyttivät. Georgian pääkaupunki Tbilisissä oli järjestetty maan ensimmäinen pridekulkue. Uutiskuvista ei kuitenkaan huokunut uuden ajan vapautta vaan lynkkaushenkeä: väkijoukko jahtasi pridemarssijoita kaduilla.

Akin ymmärsi, että homokammos lietsoivat ortodoksikirkko ja äärioikeisto. Hän päätti matkata Georgiaan, josta suku oli kerran paennut. Piti tehdä dokumentti.

”Äidinäiti lähti 1920-luvulla Georgiasta ja vanhempani muuttivat Turkista Ruotsiin 1960-luvulla. Georgia on aina ollut minun kulttuuriani ja halusin jakaa maailmalle georgialaisuutta, kaikkea sitä ainutkertaista, mikä ansaitsee tulla kerrotuksi.”

Akin ajatteli, että elokuvalla hän voisi näyttää mihin suuntaan Georgia voisi kehittyä.

Matka johti nyt valmiiseen fiktioelokuvaan, kun Akin tutustui Instagramin kautta muun muassa tanssija Levan Gelbakhianiin, jonka tarinan elokuva löyhästi kertoo. Hän esittää myös pääroolia.

And Then We Danced kertoo miestanssijoista, jotka rakastavat georgialaisia perinnetansseja sekä toisiaan. Akin kuvaa samalla muuttuvaa Georgiaa: elokuvassa opettaja raivoaa oppilailleen, että georgialaisessa tanssissa ei ole seksiä. Tämä ei ole lambadaa!

Kuvauksissa oli hankalaa, tuli uhkauksia, Akin kertoo. Piti palkata vartija. Georgian kansallisbaletin johto tarjosi apua, jos tarina olisi kertonut heteroista. Lopputeksteistä puuttuu nimiä

pelon vuoksi. ”Jos asuisin Georgiassa, en olisi voinut tehdä tätä elokuvaa”, Akin sanoo niin pehmeällä äänellä ja puolihuolimattomasti, että hätkähdyttävät sanat menevät melkein ohi korvien.

Ohjaaja puhuu paljon Venäjän vaikutuksesta Georgiaan. ”Meillä ruotsalaisilla ja suomalaisillahan on myös Venäjän pelkoa, eikö olekin? Ja teillä taitaa olla Suomessa myös Ruotsin pelkoa? Hahaa, olette siinä välissä”, Akin naureskelee.

Akinin mukaan nyky-Georgia on jakautunut, ja Neuvostoliiton varjo näkyy yhä. Vanhempi väki haikailee menneeseen.

”Nuorelle polvelle georgialaiset tanssit edustavat patriarkaalista, alistavaa kulttuuria, jossa he eivät halua olla mukana. Nuori polvi vihaa näitä tansseja, mutta minä halusin elokuvalla näyttää, että ne ovat myös minun kulttuuriani, ja minä olen gay”, Akin sanoo ja päättää lauseensa lennokkaaseen ”fuck youhun”.

Georgialainen musiikki soi elokuvassa, mutta avainkohtauksessa kuullaan jotain ihan muuta: Abban Take A Chance On Me. Se ei yllätä, kun tietää, että Abba oli Neuvostoliitossa suosittu, ja että Akin kuuluu Abba-väen lähipiiriin. Benny Andersson ja tämän poika tukivat jo Akinin edellistä nuorisoeelokuvaa.

”Oikeudet olisivat maksaneet varmaan 200 000 dollaria, mutta me saatiin se ilmaiseksi. Laitahan siihen juttuun, että Ludvig Andersson on tässä executive tuottajana. Benny saa aina muutenkin huomiota.”

Phil de Semlyen (Time Out London March 9 2020) - 4 out of 5 stars:

Cultural and personal identity clash in Levan Akin’s coming-out drama set against the ultra-conservative world of Georgian dance.

‘There’s no sex in Georgian dance,’ barks a grim-faced instructor in this coming-out gem. ‘This isn’t the lambada.’ Boy, he’s not kidding. If the powers that be had their way, the artform that young dancer Merab (Levan Gelbakhiani) is mastering would barely pack the erotic charge of some morris men capering on a damp village green. Georgian dance is an expression of the country’s ultra-traditional values and not a space for a man to come to terms with his sexuality.

It is, in other words, a perfect crucible for director Levan Akin to explore the pressures that keep Merab from addressing who he really is. The furtive glances exchanged with handsome class newbie Irakli (Bachi Valishvili) come laden with risk, considering there’s locker-room gossip of a gay dancer who was packed off to a monastery. Upping the stakes even further, Merab wants to make the national dance team, replacing that banished troupe member.

Gelbakhiani, a dancer himself, is a magnetic presence: by turns boyish, petulant and defiant. He’s often filmed in flat shallow focus – this isn’t the most visual film of the year – but, whether throwing shapes to Abba or grimly clinging on to his waiting job, he gives this clash of cultural and personal identity a relatable face. ‘And Then We Danced’ is a bold reminder that even the most entrenched traditions can be changed.